

עדי 2169/12
עדי 2280/12

בית המשפט הצבאי לערעורים

בפני כב' השופט: סא"ל צבי לקח

בעניין:

אחמד פדל אחמד חסין, ת"ז XXXXXXXXXX - המערער בתיק 2169/12 (באמצעות
ב"כ עו"ד שלומי הלברשטט)

נגד

מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון – המשיב בתיק 2169/12 (באמצעות ב"כ רס"ן
אורן ליבר)

ובעניין:

מפקד כוחות צה"ל – המערער בתיק 2280/12 (באמצעות ב"כ רס"ן אורן ליבר)

נגד

אחמד פדל אחמד חסין, ת"ז XXXXXXXXXX - המשיב בתיק 2280/12 (באמצעות ב"כ
עו"ד שלומי הלברשטט)

ערעור על פסק דינו של ביהמ"ש הצבאי יהודה (בפני כב' השופט רס"ן אמיר דהאן)

בתיק מס' 238/10 מיום 6.6.12

(עדי 2169/12 נדחה)

עדי 2280/12 התקבל בחלקו)

תאריך הישיבה: 27 בנובמבר 2012, י"ג בכסלו התשע"ג.

חקיקה שאוזכרה:

[חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו](#): סע' 3

[חוק איסור מימון טרור, תשס"ה-2005](#): סע' 23, 23(א), 23(א2)

[תקנות ההגנה \(שעת-חירום\), 1945](#): סע' 84, 84(2), 84(ב2), 120, 147א

[צו בדבר הכנסת כספים לאזור \(יהודה והשומרון\) \(מס' 973\), תשמ"ב-1982](#)

[פקודת הסמים המסוכנים \[נוסח חדש\], תשל"ג-1973](#): סע' 16, 36ב, 36ג

ספרות:

[א' ברק, פרשנות במשפט, כרך ב, פרשנות החקיקה \(התשנ"ג\)](#)

כתבי עת:

[אלכס אברבוך, "המאבק במימון הטרור בישראל", משפט וצבא, 17, 183](#)

מיני-רציו:

* יש לבית המשפט הצבאי הסמכות לדון בהשגה על הפעלת סמכות ההחרמה שבידי המפקד הצבאי.

* צבא – סמכות שיפוט – חילוט כספים

בית המשפט הצבאי לערעורים נדרש לשני ערעורים שעניינם חילוט כספים מאחר ומדובר בכספי ארגון טרור. בית המשפט חילק את השאלות שהתעוררו בהליך זה לשני חלקים. החלק האחד, עוסק בסמכותו של בית המשפט הצבאי לדון בהשגות של הפרט באשר להחלטות המשיב שנעשו לפי תקנות 84 ו-120 לתקנות ההגנה. החלק השני, בהנחה שיש סמכות לבית המשפט הצבאי, עניינו האם יש להתערב בהחלטת המשיב בכל הנוגע לחילוט הכספים שנמצאו ברשותו של המערער.

בית המשפט הצבאי פסק כלהלן:

המפקד הצבאי עשה שימוש בתקנות 84 ו-120 לתקנות ההגנה לצורך החרמת הכספים. מן הראוי לקבוע כי יש לבית משפט צבאי סמכות לדון בהשגות על החלטת המשיב.

הסמכות הקבועה בתקנות 84 ו-120 הינה סמכות שמשמעותה פגיעה בזכות הקניינית של אדם באמצעים מנהליים. על חשיבותה של הזכות לקניין אין צורך להכביר במילים. זכות זו מוכרת לא רק במשפט הפנימי הישראלי (סעיף 3 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו), אלא הינה חלק מהמשפט הבינלאומי המינהגי החל באזור.

כמובן, אין המדובר בזכות מוחלטת. ניתן לפגוע בקניינו של אדם במקרים המתאימים, אולם יש לעשות כן בזהירות המתחייבת לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש. עם זאת, יש להבהיר כי ההגנה על הקניין הפרטי, אינה חלה על כספים שהוכח לגביהם כי הם כספים של ארגון טרור.

כאמור, המשיב, כחלק מהצורך להילחם בטרור, מוסמך ליטול כספים השייכים לארגון טרור ולהחרימם בהתאם לתקנות ההגנה. עם זאת, הסמכות לחוד, והביקורת השיפוטית על הפעלת הסמכות לחוד.

קביעה כי אין סמכות לבית המשפט הצבאי פירושה הגדלת החשש מפגיעה ממשית ומשמעותית בזכויותיהם של תושבי האזור, שזכותם לקניין מוגנת על פי הדין הבינלאומי. המשוכה השיפוטית – משוכה אובייקטיבית, השוקלת ללא משוא פנים ולגופו של עניין את טענות שני הצדדים בהליך מוסדר – היא הערובה מפני טעויות.

ההגנה הטובה יותר על זכויות תושב שטח מוחזק מצויה בביקורת שיפוטית זמינה ונגישה. בית המשפט העליון זמין פחות לתושבי האזור, ולו מהטעם כי לא כל עורכי הדין באזור יכולים להופיע בפני בית המשפט העליון בישראל. הדרישה לפנייה לבית המשפט העליון יוצרת מחסום בירוקראטי הלכה למעשה, ומקטינה את נגישות התושב לערכאות שיפוטיות. לא רק החזקה בדבר תכלית החקיקה וזכות הגישה לערכאות מביאה למסקנה כי תקנה 147 א מעניקה סמכות לבית המשפט הצבאי, אלא גם טעמים מעשיים מצדיקים קביעה כי קיימת סמכות זו יש לבית המשפט הצבאי הסמכות לדון בהשגה על הפעלת סמכות ההחרמה שבידי המפקד הצבאי.

אמנם, סעיף 84(2)(ב) לתקנות ההגנה בו נעשה שימוש במקרה זה (וראו על כך להלן) אינו דבר חקיקה עדכני, אולם אין לפסול שימוש בו, כל עוד לא בוטל, שכן תכליותיו של סעיף זה הינן ראויות והאמצעים הקיימים בו אינן שונים משמעותית מאמצעים מנהליים שמצאו מקומם בדברי חקיקה אחרים.

מטרת תקנה 84(2)(ב) לתקנות ההגנה הינה לשמש כלי למאבק בארגוני הטרור, על ידי מניעת המימון בו עושים ארגונים אלה שימוש לצורך פעילותם, מתוך הבנה כי המאבק בארגוני טרור אינו רק מאבק במישור הצבאי אלא גם מאבק במישור הכלכלי.

יש לפרש את סמכויותיו של המשיב לחילוט כספי טרור כמאפשרות לו לחלט כספי טרור, אולם בכפוף לזכויות צדדים שלישיים כאמור באמות המידה המקובלות בעניין זה בדין בישראל. אמות המידה המתאימות ראוי שיהיו אלה המופיעות בסעיף 23 לחוק איסור מימון טרור החל בישראל.

לא די בזכות אובליגטורית על מנת למנוע מהמדינה את האפשרות לחלט ולהחרים רכוש. פרשנות אחרת משמעה פתיחת פתח לאפשרות למלט רכוש מחילוט באמצעות דרישות של נושים לזכויות אובליגטוריות ברכוש. נקבע כי המדינה אינה ניצבת בשורה אחת עם נושים אחרים בהפעלה סמכות זו, וההגנה הניתנת בחוק תוענקה רק למי שזכותו הינה קניינית או מעין קניינית.

לפיכך, גם במקרה שלפנינו, על המערער להראות כי הוא בעל זכויות קנייניות או מעין קנייניות ברכוש שנתפס.

פסק דין

רקע

ביום 14.10.07 נערך חיפוש בביתו של אחמד פדל חסין, שהינו המערער בעד"י 2169/12 והמשיב בעד"י 2280/12 (להלן - המערער). בחיפוש נמצא סכום של 200,000 דולר ארה"ב. כמו כן, ובעניין זה יש לומר כי העובדות אינן ברורות כפי שיוברר להלן, ייתכן ונלקח גם סכום של 30,000 ₪ במזומן.

ביום 24.10.07 הודע למערער על כוונת מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון (להלן - המשיב) להחרים את הכספים, ועל כן פנה באמצעות בא כוחו ביום 17.11.07 בדרישה שהכסף לא יוחרם. במענה לפנייתו של המערער השיב נציג היועץ המשפטי של אזור יהודה והשומרון בשמו של המשיב, כי מאחר והמדובר בכספי חמאס, השגתו נדחתה. למכתב נציג היועץ המשפטי צורף צו החרמה שנחתם יום קודם לכן, בתאריך 5.12.07, במסגרתו הורה המשיב על החרמתם של כל הכספים האמורים - 200,000 דולר וכן 30,000 ₪ - בצו שהוצא בהתאם לסמכותו לפי [תקנות 84](#) ו-[120 לתקנות ההגנה](#) (שעת חרום), 1945 (להלן - תקנות ההגנה).

ביום 18.12.07 פנה ב"כ המערער שוב למשיב בהשגה על צו החרמה, כאשר בתאריך 1.1.08 נשלחה תשובה שלילית הדוחה את ההשגה.

המערער פנה לוועדת העררים לתובענות ביום 27.1.08 וביקש כי יינתן לו סעד של השבת הסכום שהוחרם (ערר 6/08) [פורסם בנבו]. ועדת העררים שדנה בעניין קבעה כי אינה מוסמכת לדון בערר על סמכות המפקד הצבאי בהתאם לתקנות ההגנה ועל כן הערר נדחה (החלטה מיום 17.2.08). המערער לא אמר נואש והגיש ביום 5.3.08 ערעור על החלטת הוועדה לבית המשפט הצבאי לערעורים, שנדון במסגרת ב"ש 1779/08 [פורסם בנבו]. בית המשפט הצבאי לערעורים, מפי כבי' השופט חניאל, קבע למעשה כי אין כל פגם בהחלטת ועדת העררים, ואכן אין לה סמכות לדון בעניין, אולם הוסיף דיון מלומד באשר לצורך להעניק סמכות לטריבונאל שיפוטי בסוגיות אלה של פגיעה בקניין, וקבע כי נתונה סמכות לבית משפט צבאי של ערכאה ראשונה.

לנוכח החלטה זו פנה המערער לבית המשפט הצבאי ביהודה וביקש לבטל את החלטת המשיב. יש לומר כי נציג המשיב טען כבר בפתח הדיון בערכאה הראשונה כי אין לבית המשפט הצבאי סמכות, חרף ההחלטה האמורה בב"ש 1779/08. בית משפט קמא ראה עצמו פטור מדיון בשאלת הסמכות לנוכח עמדת בית המשפט לערעורים בב"ש 1779/08, וקיים דיון לגופו של עניין.

למען השלמת התמונה יש לומר כי ביום 2 בנובמבר 2008 נחתם צו החרמה מתוקן לפיו ההחרמה מתייחסת לסכום של 200,000 דולר ואינה מתייחסת לסכום של 30,000 ₪. הצו נחתם עוד בטרם ניתנה ההחלטה בב"ש 1779/08 ולפני שהתקיים הדיון לגופו של עניין בערכאה הראשונה. צו זה לא הוצג בערכאה הראשונה, ולמעשה גם לא נמסר בשום שלב לבא כוחו של המערער. במאמר מוסגר אציין כי במהלך הדיון שהתקיים לפני מסר ב"כ המערער כי ראה את הצו המתוקן לראשונה רק במהלך הדיון שהתקיים לפני, אם כי שמע את הטענה בדבר תיקון הצו קודם לדיון זה. כאמור, הדיון בערכאה הראשונה התייחס לצו המקורי ולגביו ניתנה ההחלטה.

לאחר שמיעת ראיות, ובכלל זה אף קיום דיון במעמד צד אחד בו הוצג מידע מודיעיני, קבע בית משפט קמא כי יש להשיב את הסכום של 30,000 ₪, כאמור, ככל הנראה מכיוון שלא הוצג בפניו צו ההחרמה המתוקן. באשר לסכום של 200,000 דולר, מצא בית משפט קמא להפריד בין סכום של 30,000 דולר אותם קבע שיש להשיב למערער, לבין יתרת הסכום בסך 170,000 דולר, לגביהם נקבע כי החלטת ההחרמה תיוותר על כנה.

יש לומר כי הממצאים העובדתיים של בית משפט קמא היו כי הסכום בסך 30,000 ₪ לא היה כספי חמאס, אלא כספים פרטיים של המערער. עוד נקבע כי הסכום של 200,000 דולר הינו כספי חמאס, אולם לא הוכח כי המערער היה מודע לכך שהמדובר בכספים של ארגון טרור. כמו כן נקבע כי המערער קיבל לידיו את הסכום מאדם בשם מוניר בשיתי (להלן – בשיתי). חלקו של הסכום, בסך של 170,000 דולר, התקבל מבשיתי במטרה לבצע רכישה של משאית עבור בשיתי. חלקו האחר, בסך 30,000 דולר, לשם החזר חוב שבשיתי היה חייב למערער בגין עסקה לגיטימית קודמת שביצעו. בית משפט קמא סבר כי באשר לסכום האחרון, שעניינו החזר חוב, ישנה למערער זכות בכסף בתום לב ובתמורה, ואין לפגוע בה.

עמדות הצדדים

שני הצדדים לא השלימו עם החלטת בית משפט קמא. המערער טען כי בית משפט קמא שגה בהחלטתו באשר לסכום של 170,000 דולר, וטען כי יש להשיב לו גם סכום זה. לעומת זאת, המשיב טען באמצעות בא כוחו, הן באשר להעדר סמכות של בית המשפט לדון בהשגה על החלטת המשיב, והן לגופו של עניין באשר לסכום אותו הורה בית משפט קמא להשיב למערער. כאן המקום לומר כי בכל הנוגע לסכום של 30,000 ₪, טען ב"כ המשיב כי אין מקום להידרש לחלק זה בהחלטת בית משפט קמא, שכן המדובר בסכום שכלל לא אמור היה להיות חלק מהדיון לנוכח הצו המתקן, ובכל מקרה ככל הנראה מלכתחילה לא נלקח סכום כזה במהלך החיפוש אצל המערער.

הסכום שאינו חלק מ-200,000 הדולרים

בטרם אתייחס לטענות באשר לסמכות בית המשפט ולסכום של 200,000 הדולרים אשר אין חולק כי נלקחו בחיפוש, מן הראוי להתייחס לסכום שעניינו סך של 30,000 ₪ במזומן. כאמור, צו ההחרמה הראשון התייחס גם לסכום של 30,000 ₪ במזומן. בית משפט קמא הניח כי נלקח מהמערער הסכום האמור. יש להבהיר כי לא נשמעו ראיות בשאלה מה נלקח מהמערער, ונקודת המוצא לדיון הייתה כי נלקחו הן 200,000 דולרים והן 30,000 ₪. הצו המחריס תוקן, כאמור, אם כי לא הוצג בערכאה הראשונה. לפיכך, כלל לא היה מקום להידרש להכרעה לגבי סכום זה. בין לבין בדיון שלפניי, טען ב"כ המשיב כי מבדיקה שערך עלה כי לא נלקח שום סכום מעבר ל-200,000 הדולרים, ולכן אין שום משמעות לחלק זה בהחלטת בית משפט קמא. ב"כ המשיב טען כי יש לראות את החלק הזה בהחלטה כמורה למשיב להחזיר כל דבר שנתפס מעבר ל-200,000 הדולרים ועל כך למעשה גם המשיב אינו חולק. ב"כ המערער טען כי נלקחו 30,000 ₪ ויש להורות על השבתם.

ב"כ המשיב ביקש להגיש בהליך שלפניי את דו"ח החיפוש, הגם שלא הוגש בערכאה הראשונה, על מנת לתמוך בטענה כי לא נלקח סכום כזה, אלא רק 200,000 דולרים. המערער התנגד וטען כי יש להחזיר לו את הסכום בהתאם להחלטת בית משפט קמא.

בכל הכבוד, אינני מבין את עמדת ב"כ המערער. הסכום הנטען של 30,000 ₪ לא אמור להיות חלק מהדיון, שכן בצו המתקן לא הוחרם סכום כלשהו מלבד 200,000 הדולרים, וכאמור, כלל לא ברור אם נלקח סכום כזה. לא ניתן לדרוש מבית המשפט לקבוע כי יש להחזיר סכום שכלל לא ברור אם נלקח, במיוחד מאחר ולא נשמעו ראיות בשאלה האם נלקח. בנסיבות אלה, ובהנחה שהמערער עומד על דעתו שנלקח סכום כסף שלא הושב מעבר ל-200,000 הדולרים, מן הראוי כי תוגש בעניין זה תלונה מסודרת, תיפתח חקירה במידת הצורך ולאחר בדיקת כלל הממצאים העובדתיים ניתן יהיה לקבוע בהליך מתאים האם נלקח סכום זה.

בשלב הנוכחי, שאלה זו אינה עומדת לדיון, ועל כן אינני רואה לנכון לקבוע בה ממצאים כלשהם, ואינני נדרש לשאלה האם יש מקום להגיש את דו"ח ההובלה והצבעה ואיזה מסקנות יש להסיק ממנו. עניין זה ראוי שילובן, כאמור, בהליך מתאים נפרד.

השאלות העומדות לדיון

ניתן לחלק את השאלות שהתעוררו בהליך זה לשני חלקים. החלק האחד, עוסק בסמכותו של בית המשפט הצבאי לדון בהשגות של הפרט באשר להחלטות המשיב שנעשו לפי [תקנות 84](#) ו-[120](#) לתקנות ההגנה. החלק השני, בהנחה שיש סמכות לבית המשפט הצבאי, עניינו האם יש להתערב בהחלטת המשיב בכל הנוגע לחילוט הכספים שנמצאו ברשותו של המערער.

נדון ראשית בשאלת הסמכות. לאחר מכן, ובמידה וישנה סמכות, נדון בשלב השני בשאלה האם היה נכון לקבוע כי המדובר בכספי חמאס, והאם בעקבות זאת היה מקום לחלט את הסכום הכולל

200,000 דולר או שמא היה נכון להפריד, כפי שהפריד בית משפט קמא, בין הסכום של 170,000 דולר לבין הסכום של 30,000 דולר.

שאלת הסמכות

המפקד הצבאי עשה שימוש ב**תקנות 84 ו-120** לתקנות ההגנה לצורך החרמת הכספים. לטענת ב"כ המשיב, לא הייתה סמכות לבית המשפט הצבאי לדון בהשגה על החלטת המשיב. נציג המשיב לא התעלם מקיומה של ההחלטה בב"ש 1779/08 אולם טען נגדה במספר מישורים. במישור האחד, נטען כי המדובר בהחלטה אגבית שכן בב"ש 1779/08 נועד לדון בשאלת סמכות ועדת הערר, ובדין נקבע כי אין סמכות לוועדת הערר לדון בחילוט או החרמה שנעשו לפי **תקנה 84**. החלק הנוסף לא נדרש לצורך ההכרעה, ועל כן אין הוא בגדר הלכה מחייבת. יתר על כן, ספק אם בית המשפט הצבאי לערעורים היה מוסמך לדון בערעור על החלטת נגיד ועדות העררים – שכן סמכות זו אף היא אינה קיימת בחוק.

במישור השני, נטען כי לצדדים לא ניתנה האפשרות להביע את עמדתם המפורטת בסוגיית הסמכות, כאשר לטענת ב"כ המשיב, קיימים טעמים טובים לקביעה כי אין סמכות, שלא הוצגו בפני בית המשפט לערעורים בהליך שהתקיים בב"ש 1779/08 האמור. במישור השלישי נטען כי בכל מקרה בית המשפט לערעורים אינו כבול בהחלטותיו שלו, ובודאי כאשר המדובר בשאלה של סמכות, ניתן לתקן החלטה שניתנה קודם לכן ויסודה בטעות באשר לסמכות בית המשפט.

ב"כ המערער טען מנגד כי סוגיה זו הוכרעה למעשה בב"ש 1779/08 בהחלטתו של כב' השופט חניאל, שנסקרה לעיל. לטעמו, אין לומר כי המדובר בהחלטה אגבית אלא בהחלטה לגופו של עניין, שהכריעה בסוגיה זו ממש כיצד יש לפעול וקבעה כי יש סמכות לבית המשפט הצבאי לדון בהשגה על החלטת המשיב. בנוסף נטען כי המשיב מנוע מלטעון נגד החלטה זה לאחר שהסכים להתדיין בהליך בערכאה הראשונה לגופו של עניין.

אקדים ואומר כי טענת המשיב באשר לצורך לקבל הכרעה בשאלת הסמכות אינה מופרכת, שכן בית המשפט הצבאי לערעורים אינו מהווה ערכאת ערעור על ועדת העררים לתובענות, ועל כן על פניו, כלל לא היה מקום לקיים דיון בסוגיה. ההחלטה בב"ש 1779/08 הינה לכל היותר הבעת עמדה אגב אורחא בסוגיה. כעת, במסגרת הדיון שלפניי, המדובר בשאלה עיקרית הנדרשת להכרעה לגופו של עניין. אציין כי לדעתי, טעמיה של ההחלטה בב"ש 1779/08 הינם נכונים, וכעת מן הראוי לאמצם לגופו של עניין, מאחר וכאמור, כעת נדרשת הכרעה זו במחלוקת ממש ולא אגב אורחא. גם אני סבור כי מן הראוי לקבוע כי יש לבית משפט צבאי סמכות לדון בהשגות על החלטת המשיב, ולהלן אפרט את טעמי למסקנה זו. אדגיש כי מצאתי לנכון להוסיף על הנימוקים שנזכרו בב"ש 1779/08 ולא לגרוע מהם, בין היתר לנוכח התפתחויות בפסיקתו של בית משפט זה בסוגיות דומות.

שאלת הסמכות

הסמכות הקבועה [בתקנות 84 ו-120](#) הינה סמכות שמשמעותה פגיעה בזכות הקניינית של אדם באמצעים מנהליים. על חשיבותה של הזכות לקניין אין צורך להכביר במילים. זכות זו מוכרת לא רק במשפט הפנימי הישראלי ([סעיף 3 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו](#)), אלא הינה חלק מהמשפט הבינלאומי המינהגי החל באזור (ראו תקנה 46 לתקנות האג האוסרת החרמת רכוש פרטי; [בג"צ 10356/02 הס נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד נח\(3\) 443](#); [בג"צ 7957/04 מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל, פ"ד ס\(2\) 477](#)). כמובן, אין המדובר בזכות מוחלטת. ניתן לפגוע בקניינו של אדם במקרים המתאימים, אולם יש לעשות כן בזהירות המתחייבת לתכלית ראויה ובמידה שאינה עולה על הנדרש.

עם זאת, יש להבהיר כי ההגנה על הקניין הפרטי, אינה חלה על כספים שהוכח לגביהם כי הם כספים של ארגון טרור. רכוש מעין זה אינו נחשב כרכוש פרטי אלא כרכוש ציבורי במהותו, לגביו חלות הוראות אחרות במשפט הבינלאומי (ראו [בג"צ 574/82 אל נאוואר נ' שר הביטחון, פ"ד לט\(3\) 449](#)). הסמכות הקבועה [בתקנות 84 ו-120](#) הינה סמכות שנועדה לשמש כלי למלחמה בטרור ונקבעה כלגיטימית לצורך מאבק בארגונים אלה (ראו [בג"צ 10244/06 חברת אלעג'ולי לחלפנות נ' שר הביטחון, \(פורסם בנבו, 9.2.11\)](#)).

ארגוני הטרור פועלים היום בדרכים רבות ומתוחכמות על מנת להניע פעילות אלימה. התשתית לצורך פעילות זו טמון הן בהכשרת הלבבות של האוכלוסייה, והן באמצעים כספיים לא מבוטלים שנועדו להניע את גלגלי הטרור. כספי הטרור הינם השמן שבמכונת הטרור, ומאפשרים את פעילות ארגוני הטרור על רבדיהם השונים – ובכלל זה גם פעילות צבאית שמטרתה לפגוע בחיי אדם. עמדה על כך כב' השופטת ארבל בע"פ [3827/06 פלוני נ' מדינת ישראל, \(פורסם בנבו, 27.3.07\)](#):

"הטרור בעידן הנוכחי מתאפיין לא רק בהיותו גלובלי, אלא גם בתחכום רב, לעיתים במבנה ארגוני מסועף, בפעילות שאינה ספורדית, נקודתית, אלא פעילות ארגונית שיטתית שלצורכה מוקמות תשתיות נרחבות שיאפשרו אימונים, איסוף מודיעין וביצוע פעילות מבצעית, הכל תוך שימוש בטכנולוגיות מתקדמות ועל מנת לייצר פעולות טרור שיגבו מחיר כבד. לפעילות זו יש להוסיף כי יותר ויותר אנו עדים לכך שארגוני הטרור משקיעים זמן, מחשבה ומשאבים בפעילות הסברתית ותקשורתית, כמו גם בפעילות בעלת אופי אזרחי, דוגמת פעילות בתחום הסוציאלי וההומניטרי, על מנת ליצור בסיס תמיכה רחב ככל הניתן בקרב האוכלוסייה שבשמה פועל לכאורה ארגון הטרור ולעודד גיוס פעילים נוספים מתוך אוכלוסייה זו. פעילות נרחבת זו של ארגוני הטרור מותנית בראש ובראשונה בקיומה של תשתית כלכלית איתנה ומבוססת ושימוש במערכות פיננסיות שיעמדו לרשות ארגוני הטרור למימון פעילותם"

בין הדרכים להזרמת כספים לצורך פעילות טרור ניתן למנות שימוש בחשבונות של עמותות שונות ושל תושבים שאינם מזוהים ישירות עם אותם הארגונים על מנת להסוות ולהסתיר את מקורו ואת יעדו (השוו אלכס [אברבנד "המאבק במימון הטרור בישראל](#) - היבטים משפטיים" משפט

וצבא 17 (התשס"ד) 183, 189-191, עדי 1710/09 יעקוב נ' התביעה הצבאית (פורסם בנבו, 6.4.09), בש"פ 10823/06 בהלול נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 17.1.07).

כאמור, המשיב, כחלק מהצורך להילחם בטרור, מוסמך ליטול כספים השייכים לארגון טרור ולהחרימם בהתאם לתקנות ההגנה. עם זאת, הסמכות לחוד, והביקורת השיפוטית על הפעלת הסמכות לחוד. לטענת המשיב, אין בחוק הוראה המסמיכה את בית המשפט לדון בהחלטה המנהלית שנעשתה בהתאם לתקנות 84 ו-120. לטעמו, רק מקום בו רשומה סמכות זו באופן מפורש, ניתן לקבוע כי קיימת סמכות לבית המשפט. בכל מקרה אחר, ומשאין סמכות לבית המשפט הצבאי, נותרת הסמכות אך ורק בידי בית המשפט הגבוה לצדק, המוסמך לדון ולבחון את שיקול הדעת המנהלי של המשיב, בהיותו רשות מרשויותיה של מדינת ישראל.

לעמדת המשיב, אין בתקנות ההגנה כל הוראה המאפשרת ביקורת שיפוטית. ב"כ המשיב התבקש להתייחס להוראה שבתקנה 147א לתקנות ההגנה שזו לשונה:

"מקום שבתוקף התקנות האלה, או בתוקף כל תיקון לכל פקודה שנעשה בתקנות אלה, הוחרם כל רכוש, בין מטלטלים ובין מקרקעים, אלא שבית המשפט לא ציווה או לא קיים התראה כזאת, לא ידון שום בית משפט או שום פקיד ממשלה בכל קושיה על תקפה של החרמה, אלא אם כן התביעה המשפטית או ההליכים, שבהם מעררים על תקפה של החרמה, הוחל בהם לא יותר משלושה חדשים לאחר שאדם המערער על התוקף ידע לראשונה על דבר החרמה; ולצרכי התקנה הזאת, בלי לפגוע בכללותה של ההוראה שלעיל יחשב אדם כאילו הוא יודע על דבר החרמתו של כל רכוש, אם נמסרה מאת הרשות התובעת את החרמה, או מטעמה, הודעה בכתב לו או לקודמו בזכות הקניין, אם בדרך אישית או במכתב הערוך על שמו או על שם קודמו בזכות- הקניין אל מקום-מגוריו או מקום-עסקיו הרגיל או הידוע לאחרונה, או אם הודעת החרמה נתפרסמה ברשומות"

לטענת המשיב הוראה זו אינה מעניקה סמכות לבית משפט צבאי לדון בבקשות הנוגעות להחלטות המפקד הצבאי. לטעמו של המשיב, עניינה של תקנה 147א הוא בקביעה פרוצדוראלית, לפיה כל פנייה לרשויות המוסמכות בהשגה על החרמה נדרשת להתבצע תוך שלושה חודשים, וזאת רק מקום בו הייתה קיימת סמכות השגה כזו. מקום בו סמכות זו לא הייתה מלכתחילה, ממילא אין תחולה להוראה הפרוצדוראלית שבתקנה 147א.

אין בידי לקבל פרשנות זו. בעיניי, ברור כי המשמעות הלשונית של סעיף זה הינה כי לבית המשפט סמכות לדון בערעור על החלטת החרמה כלשהי (בין לפי תקנה 84 ובין לפי תקנה 120). אמנם, הלשון הינה לשון ארכאית, אולם אני מתקשה להבין את התיבה "לא ידון שום בית משפט ... אלא אם כן התביעה המשפטית או ההליכים... הוחל בהם לא יותר משלושה חודשים..." ככזו השוללת סמכות מבית המשפט. המשמעות של הדברים לטעמי הינה כי בית המשפט הצבאי מוסמך לדון, אלא אם החלו בהליכים לאחר שלושה חודשים. המסקנה לפיה בית המשפט אינו מוסמך לדון כלל, אינה מתיישבת עם התיבה המתחילה במילים "אלא אם כן". תיבה זו מניחה שאם הוחל בהליכים לפני שחלפו שלושה חודשים, בית המשפט ידון בערעור על החרמה. לכל היותר ניתן

לומר כי הסעיף קובע מגבלה דיננית באשר למועד פתיחת ההליך של שלושה חודשים – מגבלה שעניינה המועדים הרלוונטיים להגשת הערעור, ולא מגבלה מהותית על עצם הגשתו. יתר על כן, נראה כי המחוקק סבר כי לבית המשפט יש סמכות, ויש להגביל את האפשרות להתחיל בהליכים אלה לפרק זמן קצר במיוחד, אך ודאי לא לשלול אותה לחלוטין.

זאת ועוד, גם אם הפרשנות של המשיב הינה אפשרית מבחינה לשונית, אני סבור כי כאשר עלינו לבחון את התכלית החקיקתית, ואת הפרשנות של תקנה 147א, המסקנה המתבקשת הינה כי ישנה סמכות לבית המשפט הצבאי לדון בהשגות על החלטות המפקד הצבאי שעניינם החרמות.

למסקנתי זו מספר טעמים. טעם אחד עניינו החזקה לפיה תכליתו של כל דבר חקיקה להעניק סמכות שפיטה לרשות השופטת ולא לשלול אותה. עמדתי על כך בעד"י 2768/09 כרש"א נ' התביעה הצבאית, (פורסם בנבו, 22.10.09) שם עלתה סוגיה דומה שהתייחסה לסמכות בית משפט זה לדון בחילוט שבוצע על ידי המפקד הצבאי של טובין שנתפסו אגב הליך פלילי לפי הצו בדבר הוראות ביטחון. גם שם נטען כי אין סמכות לבית המשפט הצבאי. בדחותי את הטענה הזו ציינתי את הדברים הבאים:

"טעם שני נוגע לחזקה לפיה תכלית דבר חקיקה היא להעניק סמכות שפיטה לרשות השופטת ולא לשלול אותה. עמד על כך פרופ' ברק בספרו פרשנות במשפט – פרשנות החקיקה, בעמ' 530 בכותבו:

"במסגרת עקרון הפרדת הרשויות, חזקה היא שהסמכות להכריע בסכסוכים נתונה לרשות השופטת וכי זו תכליתו של כל דבר חקיקה. חזקה היא כי השפיטה היא בידי הרשות השופטת. מכאן החזקה שאין זו תכליתו של דבר חקיקה לשלול מבית המשפט את סמכות השפיטה או להגביל את היקף שיקול דעתו באשר להפעלת סמכות השפיטה"

בסוגייה העומדת לפתחנו מן הראוי להביא את הדברים שנקבעו בבג"צ 294/89 המוסד לביטוח לאומי נ' ועדת העררים, פ"ד מה(5), 445, בעמ' 449-450:

"סמכויות אלו, לדון ולהכריע בסכסוכים המתעוררים בין פרטים או בין פרטים לרשויות השלטון, וכן להפעיל ביקורת שיפוטית על תקינות וחוקיות פעולות המנהל, הן מאבני היסוד של משטר דמוקרטי תקין. הדברים כבר נאמרו לא פעם בהתייחס לבית-המשפט הגבוה לצדק..."

וכשם שהדברים יפים לגבי בית-המשפט הגבוה לצדק, יפים הם גם ביחס לבתי-המשפט ה"רגילים". גם לאלו תפקיד חיוני בקיום

שלטון החוק... בהעדר ביקורת שיפוטית אין לקיים את שלטון
"החוק"

תוצאה לפיה אין לבית המשפט סמכות לדון בסכסוך בין אזרח לרשות בנוגע
לטובין שנתפסו במסגרת סמכויות תפיסה שהופעלו, אינה מתיישבת עם
חזקת התכלית האמורה ועם עקרונות משפט מקובלים, ופוגעת בשלטון
"החוק"

העמדה שהוצגה בעניין כרשאן הובאה לבחינה נוספת בע' 3443/09 התביעה הצבאית נ' אבו עלאן,
(פורסם בנבו, 6.10.10), שם נקבע ברוב דעות, כי העמדה העקרונית בדבר סמכותו של בית המשפט
הצבאי לדון בחילוט כפי שנקבעה בעניין כרשאן הינה העמדה הנכונה והראויה.

ואכן, לביקורת השיפוטית על מעשי המנהל ישנה חשיבות רבה. ביקורת שיפוטית מונעת שרירות,
ויש בה כדי לשמש ערובה לכך שהחלטה המנהלית תתקבל מתוך שיקולים ענייניים, ללא משוא
פנים, ותוך שמירה על זכויותיו של האזרח הנפגע. על חשיבותה של הביקורת השיפוטית כתבה
פרופ' דפנה ברק-ארז בספרה "משפט מנהלי" את הדברים הבאים (כרך ב, עמ' 619):

"הביקורת על שיקול הדעת המינהלי היא תוספת חיונית לביקורת
המבוססת על שאלות של סמכות ולביקורת שעניינה תקינות ההליך. היא
מבטיחה את קיומו של שלטון החוק במובנו המהותי. היא מונעת שימוש
בכוח השלטוני באופן עריץ, לשם השגת תכליות זרות, ואף מושחתות. אכן,
כפי שכבר צוין, קיימת קורלציה מסוימת בין חוקיותו של ההליך לבין
תוכנה של ההחלטה המתקבלת בסופו של דבר. אולם, קורלציה זו היא
חלקית בלבד. חרף הערובות שיש בהליך מינהלי תקין לאיכותה של
ההחלטה המתקבלת, ההבטחה הגלומה בו אינה מתממשת תמיד. על כן,
יש לבחון גם את תוכנו של שיקול הדעת המינהלי עצמו"

ביקורת כזו יכולה להיעשות במקרה שלפנינו רק באמצעות ערכאה שיפוטית. עמדת המשיב הינה
כי יש לשלול זכות זו.

בע"א 733/95 ארפל אלומיניום בע"מ נ' קליל תעשיות בע"מ, פ"ד נא(3), 577, כתב כב' השופט
(כתוארו דאז) חשין את הדברים הבאים, המבטאים את החשיבות של זכות הגישה לערכאות (עמ'
628-629):

"דעתי-שלי היא, כי זכות הגישה לבית-המשפט אין היא זכות-יסוד
במובנו הרגיל של המושג זכות-יסוד. שייכת היא למיסדר נורמות אחר
בשיטת המשפט. ניתן לומר - וכך אומר אני - כי נעלה היא על זכות-יסוד.
לא עוד, אלא שקיומה הינו תנאי הכרחי וחיוני לקיומן של שאר זכויות-
היסוד. זכות הגישה לבית-המשפט הינה צינור החיים של בית-המשפט.
התשתית לקיומם של הרשות השופטת ושל שלטון החוק. בזאת נשתנתה

הרשות השופטת משתי אחיותיה - הרשות המחוקקת והרשות המבצעת - ששתי אלו האחרונות יוזמות ועושות, אם בתחום החקיקה ואם בתחום המעשה, בעוד אשר הרשות השופטת יושבת על מושבה ומצפה כי יבוא אליה לקבל את חוות-דעתה ואת הכרעותיה. וכנאמר על משה: "ויהי ממחרת וישב משה לשפוט את העם ויעמוד העם על משה מן הבוקר עד הערב" (שמות יח ג). שניים אלה הם הנדרשים לשיפוט: שופט היושב על מושבו ומתדיינים העומדים לפניו. באין מתדיינים יישב בית-המשפט בטל וחסר-מעש, ובית-משפט שאין מתדפקים על שעריו כמוהו כמו-לא-היה. **נדע מכאן, כי חסימת הדרך לבית-משפט - בין במישרין בין בעקיפין - ולו באורח חלקי, חותרת תחת ה- *raison d'etre* של הרשות השופטת. ופגיעה ברשות השופטת פירושה פגיעה ביסוד הדימוקרטי של המדינה. באין רשות שופטת, באין ביקורת על מעשי הפרט והשילטון, ייפרע עם ותאבד ממלכה. באין ביקורת שיפוטית יאבד שלטון החוק ותיעלמנה זכויות - היסוד... בחסימת הדרך לבית-משפט ייעלם ואיננו הדיין, ובאין דיין ייעלם אף הדין עימו" (ההדגשות שלי - צ.ל)**

גם אם אין צורך להכריע בדבר מקורה החוקתי של זכות זו כגישת השופט חסין, אין חולק כי המדובר בזכות מהמעלה הראשונה. כפי שצויין ב**בג"ץ 2171/06 כהן נ' יו"ר הכנסת**, (פורסם בנבו, 29.8.11):

"ניתן לומר כי, מעמדה הרם והחשוב של זכות הגישה לערכאות מעוגן בערכי היסוד של המשטר הדמוקרטי, ואף שיש דעות שונות ביחס לשורשיה של הזכות, אין חולק כי מדובר בזכות מהמעלה הראשונה. מטעם זה אף הוכרה בפסיקתנו חזקה פרשנית לפיה שלילה או הגבלה של זכות הגישה לערכאות מחייבת לשון חקיקתית ברורה"

קביעה כי אין סמכות לבית המשפט הצבאי פירושה הגדלת החשש מפגיעה ממשית ומשמעותית בזכויותיהם של תושבי האזור, שזכותם לקניין מוגנת על פי הדין הבינלאומי. המשוכה השיפוטית – משוכה אובייקטיבית, השוקלת ללא משוא פנים ולגופו של עניין את טענות שני הצדדים בהליך מוסדר – היא הערובה מפני טעויות (כפי שהתרחשו במקרה זה בהפעלת שיקול הדעת המנהלי של המשיב עת נחתם הצו הראשון ביום 5.12.07).

אמת, עמדת המשיב לא שוללת כליל את זכות הגישה לערכאות שכן לשיטת המשיב למערער נתונה תרופה בדמות הפנייה בעתירה לבג"צ נגד החלטת המשיב. עם זאת, הטענה כי המערער היה צריך למצוא את פתורו בעתירה לבית המשפט העליון נראית לי מעוררת קושי. הפתרון הראוי הינו כי תושב האזור הנפגע מהחלטת המפקד הצבאי יוכל לפנות בהליך שהינו נגיש וזמין, בפני ערכאה **שיפוטית דיונית** הפועלת על פי כל הכללים המקובלים בבתי המשפט המנהליים, ולא בפנייה לבית המשפט העליון. ההגנה הטובה יותר על זכויות תושב שטח מוחזק מצויה בביקורת שיפוטית זמינה ונגישה. בית המשפט העליון זמין פחות לתושבי האזור, ולו מהטעם כי לא כל עורכי הדין באזור

יכולים להופיע בפני בית המשפט העליון בישראל. הדרישה לפנייה לבית המשפט העליון יוצרת מחסום בירוקראטי הלכה למעשה, ומקטינה את נגישות התושב לערכאות שיפוטיות. אין כל ספק כי בית המשפט העליון יכול ויוכל לשמור על זכויות הפונים אליו וייתן סעד מתאים במקרים הראויים לכך. אך הקביעה כי בית משפט צבאי נעדר סמכות משמעה כי חלק ניכר מתושבי האזור כלל לא יוכלו לפנות לערכאה שיפוטית מסיבות הכרוכות בעלות ההליכים: כגון האגרה המשולמת בהגשת עתירה לבית המשפט העליון, הצורך לשכור עורך דין ישראלי דווקא ולא עורך דין תושב האזור שאינו מוסמך להופיע בבתי המשפט בישראל וכדומה (והשוו עניין **כרשאן** לעיל, עניין **אבו עלאן** לעיל). יתר על כן, פנייה ישירות לבג"צ שוללת זכות ערעור מתושב האזור, שכן לעמדת המשיב הליך צריך להתחיל ולהסתיים בפני בג"צ, בעוד שמתן סמכות לבית המשפט הצבאי של ערכאה ראשונה מאפשרת ערעור בפני בית משפט צבאי לערעורים, שלאחריו ניתן לפנות גם לבית המשפט העליון בעתירה לבג"צ. לפיכך, מתן סמכות לערכאות הצבאיות מרחיבה את הביקורת השיפוטית, מאפשרת קיום בירור בפני ערכאה דיונית זמינה, מעניקה זכות ערעור, ומן הסתם תאפשר ליבון של הסוגיה עוד בטרם פנייה לבג"צ ואולי אף תייתר את הצורך בפנייה לבג"צ.

לפיכך, מתן סמכות לערכאה צבאית דיונית משרתת את זכות הגישה לערכאות באופן הטוב ביותר האפשרי במציאות הנוכחית. גם מבחינה מהותית, לנוכח המומחיות שקנו להם בתי המשפט הצבאיים בסוגיות האמורות בדין האזור, היכרותם הקרובה עם צרכי הביטחון מחד גיסא, והצורך לשמור על זכויות אדם ובעיקר זכויות התושבים המוגנים בשטח מוחזק על פי המשפט הבינלאומי מאידך גיסא, אין כל ספק בעיניי כי בתי המשפט הצבאיים יוכלו להעניק סעד הולם במקרים המתאימים. האובייקטיביות והמקצועיות בהם ניחנים שופטי בתי המשפט הצבאיים יהוו מענה הולם לצורך להגן על זכויותיהם של תושבי האזור בכלל, וזכויותיהם הקנייניות בפרט.

לפיכך, לא רק החזקה בדבר תכלית החקיקה וזכות הגישה לערכאות מביאה למסקנה כי **תקנה 147** מעניקה סמכות לבית המשפט הצבאי, אלא גם טעמים מעשיים מצדיקים קביעה כי קיימת סמכות זו.

מעניין לציין כי בפסק הדין בעניין **אבו עלאן** התייחס כבי הנשיא משניות אגב אורחא **תקנה 147** וציין כאחד הנימוקים להענקת סמכות לבית המשפט הצבאי לדון בתפיסת רכוש בהתאם לצו בדבר הוראות ביטחון, גם את הנימוק הבא:

"זאת ועוד, לא מתקבל על הדעת שעל סמכות החרמה שאינה מוגבלת להליכים פליליים דווקא, אשר קבועה בסעיף 120 לתקנות ההגנה (שעת חרום), 1945, תהיה זכות ערר, כפי שנקבע בסעיף 147א לתקנות הללו, ואילו על סמכות החרמה או חילוט, שנועדה להיות נלווית להליכים פליליים, לא תהיה קיימת זכות ערר כלשהי, ותישלל האפשרות לביקורת שיפוטית עליה, למרות שמדובר בסמכות מרחיקת לכת שעלולה לפגוע קשות בזכויות חוקתיות"

במילים אחרות, לדעת הנשיא, **תקנה 147א** מעניקה זכות ערעור לבית המשפט הצבאי, וכאמור, זו גם דעתי.

במקרה דנן ניתן לראות את חשיבות הביקורת השיפוטית. המשיב הורה על חילוט כל סכומי הכסף שנתפסו בידי המערער, ובכלל זה סכום של 30,000 ₪. כיום אין חולק כי אם נלקח סכום זה לא היה מקום להחרימו וגם המשיב תיקן את טעותו זו, אם כי באיחור של קרוב לשנה. למעשה, ניתן לראות כי גם המשיב הסכים כי לא הייתה הצדקה לחלט סכום כסף זה, אם נלקח כלל. עינינו הרואות: גם כאשר המשיב, הנעזר על בסיס שוטף ביועצים משפטיים, מן הסתם גם בהחלטה זו, פועל בתום לב ועל פי הליך תקין, יכולות ליפול טעויות. שיקול הדעת המנהלי אינו חסין מפני טעויות. במקרה זה, תיקון הטעות התרחש רק בעקבות ההליך האדברסרי בפני בית המשפט וקיומם של הליכים משפטיים לאחר דחיית אותה השגה שהוגשה ליועץ המשפטי של האזור, באופן שהביא את המשיב לשקול מחדש את מסכת הנתונים הרלוונטית.

לפיכך, הן לנוכח לשונה של [תקנה 147א](#), הן בשל החזקה הפרשנית כי כוונתו של דבר חקיקה להעניק זכות גישה לבית המשפט, הן מטעמים מעשיים, ולאור פסיקתנו הקודמת בעניין **כרשאן** ובעניין **אבו עלאן**, המסקנה המתבקשת הינה כי יש לבית המשפט הצבאי הסמכות לדון בהשגה על הפעלת סמכות ההחרמה שבידי המפקד הצבאי.

בטרם סיום מן הראוי להתייחס להחלטתו של בית המשפט המחוזי בנצרת בעניין **ב"ש (מח'נצ')** [3301/02 מדינת ישראל נ' בדר](#), (פורסם בנבו, 25.12.02), שם נקבע כי אין סמכות לבית המשפט לבקר את החלטת שר הביטחון שהחרים כספים בהתאם [לסעיף 120](#) לתקנות ההגנה. בכל הכבוד, אינני מסכים כי יש להחיל פסיקה זו באזור.

ראשית, כלל לא ברור האם [תקנה 147א](#) עמדה לנגד עיניו של בית המשפט המחוזי עת קבע מה שקבע באותו עניין. שנית, פסיקה זו, בכל הכבוד, אינה מחייבת במשפט האזור. בית המשפט הצבאי לערעורים הוא המוסמך לפרש את הדין באזור, והוא כפוף אך ורק לבית המשפט העליון בפרשנות הדין, ואינו כפוף לבית המשפט המחוזי בישראל. יתר על כן, גם אם המסקנה שנקבעה באותו פסק דין נכונה למשפט במדינת ישראל, אין היא נכונה למשפט האזור. כאשר עניין לנו בקניין של תושב מוגן, עלינו להקפיד הקפדה יתרה על זכויותיו. כך מצונו הדין הבינלאומי (והשוו עניין **אלעג'ולי**). גם הטעמים המעשיים הנוגעים לאפשרות הגישה של תושב האזור לערכאות שיפוטיות בישראל, אינם רלוונטיים למי שהוא אזרח ותושב ישראלי, כאמור בעניין **בדר**. לכן, גם אם נאמר כי הפסיקה בעניין **בדר** הינה נכונה, אין הטעמים העומדים בבסיסה ישימים במלואם באזור, ועל כן מתחייבת פרשנות שונה של הדין באזור, מתוך המגמה להגן על זכויותיו של תושב מוגן על פי המשפט הבינלאומי.

אשר על כן, אני סבור כי לבית המשפט הצבאי סמכות לדון בהשגה על החלטת המפקד הצבאי כאמור [בסעיף 147א לתקנות ההגנה \(שעת חירום\)](#) 1945, הן מטעמים שפורטו בב"ש 1779/08 והן מהטעמים הנוספים עליהם עמדתי לעיל.

שאלת סמכות בית המשפט - סוף דבר

המסקנה המתבקשת הינה כי לבית המשפט הצבאי ישנה סמכות לדון בהשגות של תושבי האזור על החלטות של המפקד הצבאי שעניינן "החרמות" בהתאם לתקנות ההגנה. מסקנה זו נובעת

מלשונה של [תקנה 147א](#), וכן מהחזקה הפרשנית לפיה יש לפרש דבר חקיקה כמעניק זכות גישה לערכאות, לנוכח חשיבותה העליונה של זכות זו. טעמים מעשיים מצדיקים אף הם העברת הדיונים בנושא לבתי המשפט הצבאיים, שנגישים יותר וזמינים יותר לתושבי האזור. לפיכך, אני קובע כי לבית המשפט הצבאי הייתה סמכות לדון לגופו של עניין בהשגת המערער על החלטת המפקד הצבאי.

בחירת המפקד הצבאי לעשות שימוש בתקנות ההגנה ולא בהוראת חוק אחרת

לטענת הסניגור, ולעמדת בית משפט קמא, השימוש בתקנת ההגנה הינו פסול שכן המדובר בשימוש בדבר חקיקה לא עדכני שמקורו מנדטורי. לפי הטענה, היה על המשיב לעשות שימוש ב**בדבר הכנסת כספים לאזור**, התשמ"ב - 1982, שהינו דבר חקיקה עדכני יותר.

אמנם, [סעיף 284\(ב\)](#) לתקנות ההגנה בו נעשה שימוש במקרה זה (וראו על כך להלן) אינו דבר חקיקה עדכני, אולם לטעמי אין לפסול שימוש בו, כל עוד לא בוטל, שכן תכליותיו של סעיף זה הינן ראויות והאמצעים הקיימים בו אינן שונים משמעותית מאמצעים מנהליים שמצאו מקומם בדברי חקיקה אחרים.

יתרה מזו, מאחר ומדובר באמצעי שניתן לעשות בו שימוש במקביל לאמצעי חוקי אחר, הרי שהרשות המנהלית רשאית לבחור בין האמצעים הקיימים בידה על מנת להגשים את מטרותיה באופן הטוב ביותר לדעתה (ראו [בג"צ 171/69 פילצר נ' שר האוצר, פ"ד כד \(1\) 113](#); [בג"צ 3028/94 מהדרין בע"מ נ' שר האוצר, פ"ד נא \(3\) 85](#)).

בכל מקרה, לנוכח מסקנתי בדבר קיומה של ביקורת שיפוטית, אין זה משנה מהו המסלול בו בוחר המפקד הצבאי, אם לפי [תקנה 84](#), אזי קיימת סמכות ביקורת לבית משפט צבאי ועליה סמכות ערעור לבית המשפט הצבאי לערעורים, או שמא סמכות לפי הצו בדבר הכנסת כספי אויב, אזי הסמכות נתונה לוועדת העררים.

במובנים מסויימים, לטעמי אף עדיף המסלול לפי [תקנה 84](#), שכן על החלטת הערכאה הראשונה, ישנה סמכות ערעור לבית המשפט הצבאי לערעורים, בעוד שוועדת הערר הינה ערכאה שיפוטית יחידה במהותה ללא זכות ערעור (וייתכן כי ראוי שגם עניין זה יבוא על תיקונו). לפיכך, השימוש ב**תקנה 84** הינו עדיף, שכן הוא מעניק זכות ערעור למי מהצדדים הרואה עצמו נפגע מהחלטת הערכאה הראשונה.

תקנה 84 מול תקנה 120

בשלב זה של הדיון מן הראוי להתייחס למקור המדוייק של סמכות המפקד הצבאי – האם ההחרמה בוצעה לפי [תקנה 84](#) או שמא לפי [תקנה 120](#). הצו אותו הוציא המפקד הצבאי עניינו שימוש בשתי התקנות לצורך ההחרמה, אולם ישנו הבדל בין שתי התקנות הללו. נוסחה של [תקנה 2184](#) הינו כדלקמן:

"(א) כל אדם, שבאחיזתו, משמורתו או שליטתו נמצא רכוש כל שהוא (וביטוי זה מובנו נכסי מיטלטלים ונכסי דלא נידי מכל המינים) של ההתאחדות, וכן כל אדם שבידו חשבון או פקדון כלשהם של התאחדות, שהוא עשוי או יהיה עשוי לשלם סכום כלשהו להתאחדות, ישלח בדאר רשום לשר האוצר, במשך 48 שעות, הודעה בכתב על העובדה ההיא (במסירת פרטים נכונים ומלאים על כך);

(ב) שר האוצר רשאי לתת הוראות לכל אדם כזה (בין שמילא האדם הוא אחרי תקנת משנה (1) ובין שלא מילא אחריה) המחרימות כל רכוש כזה, או את הסכום המגיע לפי כל חשבון כזה, או את הפקדון, או את הסכום, המשתלם, לטובת שר הבטחון, והדורות מכל אדם כזה להעביר, למסור או לשלם את אלה, או להעמידם לרשות שר הבטחון, באותו אופן העשוי להיות מותקן בהוראות";

[תקנה 120](#), שכותרתה "החרמת רכושם של יחידים" מנוסחת בלשון הבאה:

"שר הבטחון רשאי להורות בצו כי יוחרמו לזכות ממשלת ישראל כלל רכושו, או מקצתו, של כל אדם שבו נוכח שר הבטחון לדעת כי עבר, או ניסה לעבור, או חיזק את ידי העוברים, או היה שותף לאחר מעשה לעוברים עבירה על התקנות האלה, עבירה שבה כרוכות אלימות או הטלת-אימה או עבירה שעליה נדונים בבית-משפט צבאי".

[תקנה 120](#) היא תקנה מעין עונשית. היא מאפשרת למפקד הצבאי להחרים את רכוש הפרטי של מי שביצע עבירה של אלימות או עבירה עליה נשפטים בפני בית משפט צבאי. אין המדובר בנטילת כספים או רכוש של ארגון הטרור, אלא כספיו ורכושו הפרטיים של אדם שפעל, למשל, בעבור ארגון הטרור בעבירות אלימות. בענייננו, לא היה מקום כלל לשימוש ב[תקנה 120](#). הכספים בהם מדובר אינם כספיו של מי שמבקשים להחרים את רכושו בשל העובדה כי ביצע עבירות אלימות, ואף לא הובאו ראיות על כך. המדובר בהחרמת כספים שהם אליבא דרשויות הביטחון, כספי ארגון הטרור עצמו. התקנה המתאימה לשימוש במקרה זה היא [תקנה 84\(2\)\(ב\)](#), ולא [תקנה 120](#). יש לומר כי השימוש ב[תקנה 120](#) מעורר קשיים לא פשוטים, אם כי, מאחר ו[תקנה 84](#) חלה בענייננו, אין צורך להתייחס לכך.

לפיכך, מכאן ואילך נתייחס להחרמה בהתאם ל[תקנה 84\(2\)\(ב\)](#).

מהן אמות המידה לבחינת ההצדקה לחילוט

מטרת [תקנה 84\(2\)\(ב\)](#) לתקנות ההגנה הינה לשמש כלי למאבק בארגוני הטרור, על ידי מניעת המימון בו עושים ארגונים אלה שימוש לצורך פעילותם, מתוך הבנה כי המאבק בארגוני טרור אינו רק מאבק במישור הצבאי אלא גם מאבק במישור הכלכלי. תכלית הסעיף הינה תכלית מניעתית (השוו עניין אלעג'ולי, לעיל, פסקאות 18-19 לפסק דינו של כב' השופט דנציגר).

על מנת לבחון האם המפקד הצבאי עשה שימוש נאות בתקנה זו, יש לבחון ראשית האם הכספים בהם מדובר הינם של התאחדות בלתי מותרת. לאחר בחינה זו, שיכולה להיעשות תוך היזקקות למידע מודיעיני המוצג במעמד צד אחד, ובמידה והמסקנה הינה כי המדובר בכספי התאחדות בלתי מותרת, יש לבחון האם הכספים בהם מדובר עברו לגול המנתק בינם לבין ההתאחדות או אם יש לצד שלישי זכויות באותם כספים הגוברות על דרישת המדינה לחלטם.

אמנם, בתקנות ההגנה אין אמות מידה לבחינת השאלה מתי מוגנות זכויותיהם של צדדים שלישיים, אולם אין בידי לקבל את עמדת המשיב לפיה די בכך שהמדובר בכספי חמאס, על מנת לגבור על כל זכות קניינית של מאן דהוא, מרוחקת ככל שתהיה ממקור הכספים ובלא תלות כלל בתום ליבו של מקבל הכספים ובתמורה שניתנה. עמדה זו נראית לי מנוגדת לגישה לפיה יש להקפיד על זכויות קנייניות של תושבי האזור המוחזק. לטעמי, גישה המעניקה הגנה לזכויות קנייניות לגיטימיות, עולה בקנה אחד עם אמות המידה שהוחלו על ידי בית המשפט העליון במקרים דומים בהם נדונו הסמכויות לפי [תקנה 84](#) האמורה. זאת ועוד, גם המחוקק בישראל הכיר ב**חוק איסור מימון טרור**, התשס"ה – 2005, בזכויותיהם של צדדים שלישיים ברכוש טרור. כך למשל נקבע ב**סעיף 23(א) לחוק איסור מימון טרור** כדלקמן:

“(א) בית המשפט לא יצווה על חילוט רכוש, כולו או חלקו, אף אם הוכחו העובדות

והתנאים לחילוט רכוש לפי סעיף 22 במקרים המפורטים להלן:

(1) הטוען לזכות ברכוש הוכיח את זכותו ברכוש וכי רכש אותה לפני שהרכוש היה לרכוש טרור, וכן הביא ראיות שלא ידע או לא הסכים, לפי הענין, לכך שהרכוש יהיה רכוש טרור כאמור; התעורר ספק שמא לא ידע או לא הסכים והספק לא הוסר, יפעל הספק לטובת הטוען לזכות;

(2) הטוען לזכות ברכוש הוכיח את זכותו ברכוש וכי רכש אותה אחרי שהרכוש היה

לרכוש טרור וכן הוכיח כי עשה כן בתמורה ובתום לב”

בית משפט קמא סבר כי יש להחיל אמות מידה אלה גם בפרשנות הדין באזור. עמדתו זו נראית לי ראויה. אמות מידה אלה מבטאות את הצורך לאזן בין זכויות קנייניות לבין המלחמה במימון הטרור, ואין סיבה להחיל אמות מידה שונות לדין באזור ולדין בישראל בסוגיה זו שעניינה פגיעה בזכויות הקניין. אמנם, [חוק איסור מימון טרור](#) אינו חל באופן ישיר באזור, אולם אינני רואה כל מניעה להחיל כאמת מידה לבחינת החלטת המשיב, את אותם הקריטריונים בהם הייתה נבחנת החלטה דומה שהייתה מתקבלת על ידי הגורם המוסמך לכך בישראל. לפיכך, גם אם אין תחולה ישירה של חוק זה, ניתן לאמץ את אמות המידה המופיעות בו כקריטריון לבחינת החלטת המשיב, כאמור, מתוך הצורך להעניק הגנה על זכויות קנייניות לגיטימיות.

לפיכך, יש לפרש את סמכויותיו של המשיב לחילוט כספי טרור כמאפשרות לו לחלט כספי טרור, אולם בכפוף לזכויות צדדים שלישיים כאמור באמות המידה המקובלות בעניין זה בדין בישראל. אמות המידה המתאימות ראוי שיהיו אלה המופיעות ב**סעיף 23 לחוק איסור מימון טרור** החל בישראל. אציין כי לדעתי גם סדרי הדין שהחיל בית משפט קמא - סדרי הדין של בתי המשפט

לעניינים מנהליים - נראים לי ראויים, אם כי בעניין זה לא הועלתה כל טענה מצידם של הצדדים, ועל כן אין הכרח לקבוע מסמרות בדבר.

במקרה שלפנינו, יש להחיל ולאמץ את אמת המידה המצויה ב**סעיף 23(א)** **לחוק איסור מימון טרור**, שכן המערער טוען לזכות ברכוש לאחר שהרכוש היה לרכוש טרור, וכן טען כי עשה כן בתמורה ובתום לב.

במהלך הדיון לפניי טען ב"כ המערער כי "הטוען לזכות ברכוש" משמע כל זכות, תהא זו זכות קניינית או אובליגטורית, ועל כן יש למערער זכות ביחס לכל הסכום. אין בידי לקבל מסקנה זו. בפרשנות המונח "טוען לזכות ברכוש" עלינו לבחון כיצד פורש מונח זה בפסיקת בית המשפט העליון. אין התייחסות בפסיקה למונח זה אגב דיון ב**חוק איסור מימון טרור**, ככל הנראה עקב העובדה שחוק זה הינו חוק חדש יחסית, וככל הנראה לא התעוררה סוגיה זו באופן ישיר ביחס לחוק זה. עם זאת, ניתן לדעתי לבחון את המשמעות שניתנה להוראות דומות בחוקים אחרים, בעלי רציונאל זהה להוראת **סעיף 23 לחוק איסור מימון טרור**. הוראות דומות שעניינן חילוט רכוש קיימות ב**סעיפים 36-ב-36 לפקודת הסמים המסוכנים**.

בבש"פ **6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון**, (פורסם בנבו, 31.10.07), קבע בית המשפט העליון כי המשמעות של הביטוי "טוען לזכות ברכוש" המופיע ב**סעיף 36 לפקודת הסמים המסוכנים** שנוסחו דומה לענייננו, מתייחס למי שהינו בעל זכות קניינית ברכוש, וזכות זו צריכה להיות מיוחסת לנכס ספציפי. במילים אחרות, לא די בזכות אובליגטורית על מנת למנוע מהמדינה את האפשרות לחלט ולהחרים רכוש. פרשנות אחרת משמעה פתיחת פתח לאפשרות למלט רכוש מחילוט באמצעות דרישות של נושים לזכויות אובליגטוריות ברכוש. נקבע כי המדינה אינה ניצבת בשורה אחת עם נושים אחרים בהפעילה סמכות זו, וההגנה הניתנת בחוק תוענק רק למי שזכותו הינה קניינית או מעין קניינית.

לפיכך, גם במקרה שלפנינו, על המערער להראות כי הוא בעל זכויות קנייניות או מעין קנייניות ברכוש שנתפס. יושם לב כי נוסח **סעיף 23 לחוק איסור מימון טרור** קובע כי על הטוען לזכות ברכוש להוכיח כי רכש זכותו בתמורה ובתום לב. כלומר: הנטל הוא על הטוען לזכות ברכוש הטרור, להראות כי רכישת הזכות התבצעה בתמורה ובתום לב. די בכך שהמדינה מראה כי הרכוש הינו רכוש טרור, על מנת שנטל ההוכחה יעבור למי שטוען לזכות באותו רכוש. השאלה אם רכישת הזכות התבצעה בתמורה ובתום לב הינה שאלה עובדתית, אולם כאמור, הנטל הוא על הטוען לכך.

לאור מסקנתנו בדבר אמות המידה הרלוונטיות לצורך בחינת החלטת המשיב, נפנה כעת לדון בקביעותיו של בית משפט קמא באשר לסכומי הכסף השונים. בית משפט קמא חילק את החלטתו למספר חלקים. ראשית, נעשתה הבחנה בין הסכום שהיה ברשות המשיב שאינו מ-200,000 הדולרים, לבין הסכום של 200,000 הדולרים. כאמור, לגבי הסכום שאינו חלק מ-200,000 הדולרים, היינו 30,000 ₪ שעצם נטילתם שנוי במחלוקת, איננו צריכים כלל להתייחס, שכן כספים אלה, גם אם ניטלו, כלל לא הוחרמו; שנית, לגבי הסכום של 200,000 הדולרים נקבע כי

כולו כספי חמאס, אולם ניתנה החלטה שונה באשר לסכום של 170,000 דולרים מתוך 200,000 הדולרים שנקבע כי הייתה הצדקה להחרימו, לבין הסכום של 30,000 דולרים שנקבע כי יש להשיבו למשיב שכן המדובר בהחזר חוב לגיטימי.

האם 200,000 הדולרים הינם רכוש של התאחדות בלתי מותרת?

קביעה עובדתית של בית משפט קמא עליה חלק המערער, הינה כי הכספים בהם מדובר הינם כספי חמאס. לטענתו, המדובר בכספים לגיטימיים שהועברו בין אנשי עסקים. ב"כ המערער טען כי המידע המודיעיני שגוי או לכל הפחות אינו מתייחס לכל הסכום בו מדובר, ועל כן אין לקבל את המסקנה כי כל סכום זה הינו כספי חמאס.

לאחר שעיינתי במידע מודיעיני, ובכלל זה בפרוטוקול החסוי של עדות המכונה "מיקי" בפני בית משפט קמא, הגעתי לכלל מסקנה כי הסכום של 200,000 הדולרים שהועבר לידיו של המשיב הינו אכן כסף שכולו מקורו בארגון החמאס.

לא ניתן לחשוף את המידע המודיעיני שביסוד ההחלטה על חילוט הסכום, על מנת להגן על ביטחון האזור ומקורות המידע של שירות הביטחון הכללי, אולם ניתן ללמוד בבירור על כך שהמדובר בכספי חמאס. במסקנה זו של בית משפט קמא לא מצאתי כל פגם.

מה דינו של הסכום בסך 170,000 דולרים שנועד לרכישת משאית הבטון?

200,000 הדולרים שהועברו למערער הינם כספי חמאס. מתוך סכום זה, ועל פי גרסת המערער עצמו, 170,000 דולרים נועדו עבור רכישת משאית בטון עבור בשית. משהגענו למסקנה כי המדובר בכספי חמאס, עלינו לבחון את ההצדקה להחרמת סכום זה.

לצורך הדיון בעניין זה אצא מנקודת הנחה כי המערער היה תם לב, והוא קיבל את הסכום לצורך ביצוע עסקה לגיטימית. גם אם נלך ונאמץ את גרסת המערער במלואה, עדיין לא ניתן להגיע למסקנה כי יש לו זכויות קנייניות או מעין קנייניות כלשהן בכסף שנועד לרכישת המשאית. כאמור, "הטוען לזכות ברכוש" צריך להראות זכות קניינית או מעין קניינית ברכוש. דא עקא, גם המערער עצמו אינו טוען כי יש לו זכות קניינית בכסף שנועד לרכישת המשאית.

בסכום של 170,000 הדולרים לא נעשה שימוש – לא בוצעה קנייה וסכום הכסף לא ניתן כתמורה בעד עיסקה כלשהי. סכום זה הוחזק בידי המערער, אך אין הוא בעליו של הסכום. הכסף אינו כספו של המערער, אלא כספו של אחר, שהועבר לו על מנת שהמערער ירכוש בעבור אותו אחר משאית בטון. המערער היה צריך לשמש לכל היותר כצינור להעברת הכסף לצורך רכישת המשאית. הכסף הוא כסף של אחר, שהופקד בידי המערער על מנת שזה ישלים בעבור האחר את העסקה. למערער עצמו אין זכות לכסף זה, ובודאי לא זכות קניינית כלשהי. לפיכך, המערער כלל

לא נכנס להגדרת "טוען לזכות ברכוש". מטעם זה בלבד ניתן היה לקבוע כי יש לדחות את ערעור המערער בנוגע לסכום זה.

יתר על כן, אותו אחר שלטענת המערער הינו הבעלים של הכסף, בשיתי, אינו צד להליך זה ולא טרח לפנות בבקשה להחזרת הסכום. הריב עם הרשות במקרה זה אינו של המערער אלא של אחר.

בבג"צ 2494/09 חברת גוד אונסתי בע"מ נ' מפקד כוחות צה"ל (פורסם בנבו, 11.7.10), נדונה עתירת מי שנתפסו ברשותם כספים, שלטענת מפקד כוחות צה"ל היו כספי ארגון טרור, ולטענת העותרים היו כספי הרשות הפלסטינית ולפיכך כספים לגיטימיים. בית המשפט העליון קבע בהחלטתו בהקשר זה כדלקמן:

"העותרים אינם טוענים, ובוודאי אינם מוכיחים כל זיקה לכסף שהוחרם. בנסיבות האמורות מנסים העותרים להתערב בריב לא להם. הרשות הפלסטינית, לה שייכים הכספים לכאורה – לטענת העותרים – לא פנתה כלל בדרישה לקבלם. יתרה מזאת, בעניין זה נפסק כבר בעבר כי כאשר מוגשת עתירה התוקפת "מעשה מנהלי הפוגע בזכות או באינטרס של אדם שבעצמו נמנע מפנייה לבית המשפט, לא יכיר בית המשפט בדרך כלל בזכותו של העותר המתערב על עניין לא לו (בג"ץ 5479/06 מזורין נ' מדינת ישראל (לא פורסם, [פורסם בנבו], 27.07.06). אחת הסיבות לפסיקה זו היא כי יש חשש שאדם שאינו נוגע בעניין בו עוסקת העתירה באופן אישי, יציג תמונה עובדתית לא אמינה או לא מלאה".

כך הדבר גם בענייננו. המשיב אינו טוען כי הסכום של 170,000 דולר הינו כספו, אלא כספו של אחר. משכך, אין המדובר בריב שלו. על פי המידע המודיעיני, הכסף הינו של ארגון טרור, ועל כן קם ועולה הצורך להחרימו. לפיכך, אינני רואה כל הצדקה להתערב בהחלטה שעניינה הסכום של 170,000 דולר. אם מאן דהוא אחר מבקש לטעון לזכות בכסף זה, עליו לפנות באופן ישיר ולדרוש להיות צד להליך. המערער עצמו אינו יכול לבוא בנעליו של אותו אחר – בשיתי לצורך העניין – ואין הוא יכול לקבל כסף זה.

לפיכך, באשר לסכום של 170,000 הדולרים לא מצאתי כל פגם בהחלטת בית משפט קמא, גם אם נקבל במלואה את גרסת המערער, וערעור המערער בעניין זה נדחה.

מה דינו של הסכום שעניינו "החזר החוב" בסך 30,000 דולרים?

כאמור, בית משפט קמא קבע כי המדובר בכסף שמקורו בארגון החמאס. המדובר כאמור בחלק מסכום כולל של 200,000 דולר שהינו כולו כסף של ארגון החמאס. עם זאת, בית משפט קמא סבר כי ביחס לסכום זה יש למערער זכות של ממש, שכן הוא קיבל את הסכום הזה כהחזר חוב מבשיתי. בית המשפט קמא קבע כי עדותו של המערער לא נסתרה במידע שהוצג לו.

לאחר הדיון שהתקיים בפניי, ובהסכמת הצדדים, קיימתי דיון במעמד צד אחד במידע החסוי שעמד בבסיס החלטת המשיב. הוצג לי הפרוטוקול החסוי שערך בית משפט קמא, אולם נציגי המשיב לא הצליחו להמציא לי את המסמך שסומן "משיב/א" על ידי בית משפט קמא ביום 10.2.11. נציגי המשיב הציגו לי מסמך סיכומי של המידע החסוי, שלדעתם מסמך כמותו הוצג בערכאה הראשונה, כמו גם את החומר הגולמי שעמד בבסיס מסמך זה.

לאחר שעיינתי במידע, ובחנתי את הפרוטוקול החסוי, אני סבור כי התשתית עליה נסמכת החלטת בית משפט קמא אינה מלאה, ולא כל המידע שעמד ביסוד החלטת המשיב ושהוצג לי, הוצג גם בערכאה הראשונה. כאמור, המסמך שסומן "משיב/א" לא נמצא כלל, ומהפרוטוקול החסוי עולה כי לא הייתה התייחסות מלאה בדיון במעמד צד אחד לכל פריטי המידע שהוצגו בפניי, ושעמדו לנגד עיניו של המשיב עת הורה על ההחרמה. על פניו, נראה כי לא הוצג לבית משפט קמא המידע הגולמי, אלא לכל היותר מסמך מסכם, שניתן להעריך שהוא זה שסומן "משיב/א".

המסקנות העובדתיות של בית משפט קמא צריכות להתבסס על כלל המידע החסוי. על פניו, לא הוצג מכלול מידע זה בפני בית משפט קמא, אף שמידע זה עמד ביסוד החלטת המשיב. התשתית העובדתית שהוצגה בערכאה הראשונה לצורך ההכרעה הייתה חסרה. במקרה כזה, אינני רואה מנוס מהשבת הדיון לערכאה הראשונה, על מנת שזו תבחן שוב את כלל המידע החסוי שעמד בבסיס החלטת המשיב – מידע זה צריך לכלול גם את סיכום המידע וגם את המידע הגולמי עצמו, שהוא החשוב לענייננו.

לפיכך, ובהעדר תשתית מלאה, יש להשיב את הדיון לערכאה הראשונה.

סוף דבר

בכל הנוגע לשאלת סמכות בית משפט קמא לדון בבקשה להשבת הכספים, הריני לקבוע כי סמכות זו קיימת לבתי המשפט הצבאיים, והחלטותיו של המשיב בכל הנוגע להחרמה או תפיסת כספים בהתאם לתקנות ההגנה, נתונות לביקורת בתי המשפט הצבאיים.

אמות המידה שיש להחיל לצורך הפעלת הביקורת השיפוטית, צריכות להיות אלה המקובלות [בחוק איסור מימון טרור](#) החל בישראל.

לגופו של עניין, לא מצאתי פגם בכל הנוגע למסקנה כי הכסף בסך 200,000 דולר שהגיע לידי המערער הינו כספי ארגון החמאס.

לא מצאתי פגם בכל הנוגע לחלק שעניינו 170,000 דולר, לגביו נקבע שגם בהתאם לגרסת המערער עצמו, אין לו זכות כלשהי בכסף זה, וניתן להחרימו.

בכל הנוגע לחלק הנוסף בסך 30,000 דולר, לגביו ישנה מחלוקת ראייתית בין הצדדים, ולאחר שהגעתי למסקנה כי לא כל החומר החסוי הוצג בערכאה הראשונה, אני מורה על השבת הדיון לערכאה הראשונה לצורך הצגת כלל החומר החסוי ששימש ביסוד החלטת המפקד הצבאי. לאחר שיוצג כל חומר זה, ובשקלול כלל הראיות שהוצגו, על בית משפט קמא לקבוע אם יש בכלל החומר כדי לשנות מממצאיו העובדתיים או לא ולהכריע בהתאם לכך.

ניתן היום, 18 בדצמבר 2012, ה' בטבת התשע"ג, בפומבי ובמעמד הצדדים. _____
_____ (-)

צבי לקח 54678313-2169/12

שופט

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה